

Werkplan Cubiss Limburg 2022

Brede ambities voor de brede bibliotheek.

Versie 1.2 (Concept)

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	3
1.1	Inleiding	4
2.	Geletterde samenleving – Bevorderen geletterdheid en leesplezier	6
2.1	Netwerk en samenwerking	7
2.1.1	Resultaten	7
2.1.2	Inspanningen	7
2.2	Professionalisering en kennisdeling	8
2.2.1	Resultaten	8
2.2.2	Inspanningen	8
2.3	Gezinsaanpak	9
2.3.1	Resultaten	9
2.3.2	Inspanningen	9
3.	Participatie in de informatiesamenleving	10
3.1	Digitale inclusie	10
3.1.1	Resultaten	10
3.1.2	Inspanningen	10
3.2	Digitaal burgerschap	10
3.2.1	Resultaten	11
3.2.2	Inspanningen	11
4.	Leven lang ontwikkelen	12
4.1	Hoger bereik laagtaalvaardige burgers	12
4.1.1	Resultaten	12
4.2	Ontwikkelen digiTaalhuizen als netwerkorganisatie	13
4.2.1	Resultaten	13
4.2.2	Inspanningen	13
4.3	Leven lang ontwikkelen	14
4.3.1	Resultaten	14
4.3.2	Inspanningen	14
5.	Een sterke basis	15
5.1	Logistiek	15
5.1.1	Resultaten	16
5.1.2	Inspanningen	16
5.2	De digitale infrastructuur en veiligheid	16
5.2.1	Resultaten	16
5.2.2	Inspanningen	17
5.3	Kennis en vaardigheden medewerkers	17
5.3.1	Resultaten	17
5.4	Innovatie	17
5.4.1	Resultaten	18
5.4.2	Inspanningen	18
5.5	Communicatie & Strategie	18
5.5.1	Resultaten	18
5.5.2	Inspanningen	18
6.	Begroting	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7.	Bronnen	19

1. Voorwoord

De basis voor dit werkplan wordt gevormd door het voortdurende gesprek met ons netwerk en de sessies die met het oog op dit werkplan in juni van 2021 werden georganiseerd. Daarnaast zijn het bibliotheekconvenant en de netwerkagenda belangrijke onderleggers voor dit werkplan. Dank aan alle bibliotheekdirecteuren en medewerkers, professionals en partners die tijd en moeite namen om bij te dragen aan de totstandkoming van dit plan.

Uitgelicht: Convenant en netwerkagenda

In 2019 is de Bibliotheekwet (WSOB) [geëvalueerd](#), veel gaat goed, maar er zijn ook verbeterpunten. Met alle overheidslagen en het bibliotheeknetwerk is daarom een [bibliotheekconvenant](#) opgesteld. De uitwerking daarvan is te vinden in [de netwerkagenda](#) waarin Koninklijke Bibliotheek, de Provinciale ondersteuningsinstellingen en de Vereniging openbare bibliotheken de ambities en acties concreetiseren. De strategische lijn voor het convenant bestaat uit 4 delen: 3 Maatschappelijke opgaves en de zogenaamde stelselopgaven die moeten zorgen voor een robuuste basis.

1.1 Inleiding

Gedurende het schrijven van dit werkplan staat velen het water in Limburg soms letterlijk aan de lippen of in de huiskamer. Op veel plaatsen blijft het gelukkig ook bij dreiging. De bibliotheek in Valkenburg heeft alleen een natte kelder en de bibliotheek in Meerssen is een tijdelijk noodcentrum. Een troostrijke, zelfs hoopvolle gedachte. De bibliotheek is (er voor) de gemeenschap. De bibliotheek is maatschappelijk. Een verhaal dat we nog steeds moeten vertellen.

Uitzonderingspositie

De bieb toch weer open: 'Ze hadden huilende mensen voor de deur'

05 november 2020 15:24
Aangepast: 12 november 2020 19:35

De inmiddels anderhalf jaar durende coronacrisis heeft de bibliotheek juist ook in positie gezet. De maatschappelijke meerwaarde van een openbare plek voor kwetsbare groepen en de ondersteuning die bibliotheken bieden voor laag (digi)taal vaardigen werd bevestigd door de moties en beslissingen die de bibliotheek ook tijdens de lockdowns in 2020 en 2021 openhielden. Een bevestiging van de brede maatschappelijke rol. Maar ook een uitdaging voor vele bibliotheken die met een kleine bezetting al deze functies moeten vervullen.

Nieuws

Meer jongeren eenzaam door corona: in alle soorten en maten

Esther Raats - Geplaatst op dinsdag 19 januari 2021 - 6:00

Foto: L1

Lees ook

- Adventuur**
Samen weg in het najaar: 3 tips voor een vakantie...
- DSM wijzigt strategie: materiaaltek mogelijk verk...**
- Achternvolging over A2 eindigt in crash Maaseik**
- Adventuur**
Dit is waarom kikkererwten dit jaar de restaurantm...
- Ook tegemoetkoming bij schade aan auto's door hoog...**

De coronacrisis blijkt extra zwaar voor jongeren. Daarom is er zowel in de hoofdstukken *Geletterde samenleving* als in *Leven lang ontwikkelen* extra aandacht voor deze doelgroep. Met mooie voorbeelden zoals [Plek3](#) en Podcasten met Jongeren gaan we geïnspireerd met deze doelgroep aan de slag. Steeds duidelijker is, en onderkend wordt, dat gelijke kansen ook in Limburg niet gelijk verdeeld zijn. En om toe te werken naar het ideaal

van brede welvaart speelt de bibliotheek een duidelijke rol, beginnend bij het gezin. De reden dat we blijvend inzetten op de gezinsaanpak waarin voorkomen en bestrijden van een gebrek aan basisvaardigheden samenkomen.

Juist met de toegenomen en versnelde digitalisering is de kennis, de informatievoorziening via [IDO's](#) en de kritische blik die de bibliotheek bij burgers mede aanscherpt belangrijker dan ooit. In de maatschappelijke opgave om te participeren in informatiemaatschappij komt dit samen. We zien het terug in activiteiten rondom gemeentelijke verkiezingen, online criminaliteit en het versterken van digitale vaardigheden van 400.000 Limburgers.

Voor het eerst komen programmering rondom basisvaardigheden en een leven lang ontwikkelen van zelfredzame burgers samen als één opgave in hoofdstuk. Een doorlopende leerlijn, waar burgers zich door middel van de bibliotheek kunnen ontwikkelen, inburgeren, duurzaam inzetbaar blijven, ontplooiën. Waar burgers elkaar ontmoeten en het gesprek of het debat aangaan, waar ze putten uit collecties en middelen, fysiek en digitaal.

Niets van dit alles kan ontstaan of groeien in broze organisaties. We zien samenwerking tussen bibliotheekorganisaties. Fusies. Bibliotheken klein en groot. Bibliotheken als zelfstandige

organisaties of als onderdeel van een cultuurbedrijf. Een Limburgs landschap van organisatietypen. Dit vraagt om maatwerk, maar waarin wij ook elkaar een spiegel kunnen voorhouden.

Duidelijk is de behoefte aan medewerkers met kennis en vaardigheden om vorm te geven aan nieuwe antwoorden op de hier boven geschetste opgaven. Met een stevige ondersteuning op het vlak van logistiek, digitale diensten en digitale veiligheid creëren we ruimte voor innovatie. Innovatie gelieerd aan de opgaven, maar waarin we ook steeds vaker de aanzetten in het Limburgse naar landelijke programma's en verbanden doorzetten. Vice versa staan we voor ervoor om innovaties binnen te halen en te experimenteren met producten of aanpakken uit heel het land. De vruchtbare voedingsbodem van de Smart Services Campus en partners zoals Hogeschool Zuyd, ECCW, BISS en het Huis voor de Kunsten vormen daarin een krachtige basis.

Stamtafels zijn nog steeds de ruggengraat van onze activiteiten en de plek waar het netwerk kennis en inspiratie ophaalt. Het is de (online) plek waar het netwerk wordt versterkt en waar bibliotheken onderling en met Cubiss ervaringen uitwisselen. Belangrijk onderdeel daarbij is het beschikbaar houden van relevante informatie. Dit doen we via Padlets (miniwebsites) die we actueel houden en waarin wij de mogelijkheid bieden voor reactie.

2. Geletterde samenleving – Bevorderen geletterdheid en leesplezier

(Voor)lezen: wie meer leest, wordt beter in taal. Hierdoor worden schoolprestaties beter en vergroten kinderen hun maatschappelijke kansen als volwassenen later. We willen met al onze inspanningen op geletterdheid en leesplezier voorkomen dat de kinderen die nu in de schoolbanken zitten, straks laaggeletterd het onderwijs verlaten.

Die uitdaging ligt nog steeds voor ons, want volgens het PISA onderzoek (Gubbels, van Langen, Maassen & Meelissen, 2019) zijn Nederlandse 15-jarigen tussen 2015 en 2018 minder leesvaardig geworden en is dit een dalende trend. Ook is het leesplezier afgenomen ten opzichte van 2009 en veel andere onderzochte landen scoren gemiddeld hoger op leesvaardigheid dan Nederland. Dit benadrukt de urgentie van de samenwerking tussen bibliotheek en (voor- en vroegschool) onderwijs om deze cijfers te bestrijden. Een goed leesbeleid, leesaanbod en leescultuur zijn hierin belangrijke elementen waar de bibliotheek haar expertise en ervaring inbrengt in deze samenwerking. De coronapandemie heeft samenwerking bemoeilijkt, maar het krijgt nu weer extra aandacht. Ook worden impulsen gegeven door bijvoorbeeld het Nationaal Programma Onderwijs.

Het bieden van de juiste aandacht en activiteiten voor (voor)lezen biedt ook perspectief in het verkleinen van de kansenongelijkheid. Niet alleen in het onderwijs, maar ook tussen kinderen in gezinnen waar taal en lezen rijkelijk aanwezig is en gezinnen waarbij dat minder vanzelfsprekend is. Meertaligheid (inclusief streektaal) binnen het gezin kan daarbij juist een kracht zijn, omdat je met voorlezen in de eerste taal ook je taalontwikkeling bevordert.

Maar (voor)lezen doet nog zoveel meer. Het vormt ook de basis voor mediawijsheid en digitale geletterdheid, wat juist zo belangrijk is in een digitale samenleving waarin de grenzen tussen online en offline vervagen. Want pas als een kind taalvaardig is, kan het ook digitaal vaardig worden door onder meer informatievaardigheden te ontwikkelen.

Lezen, en met name leesplezier, maakt je ook een rijker mens, omdat het je sociale inzicht en empathisch vermogen vergroot. Het kan voordelen verminderen en je welzijn vergroten, omdat het bijvoorbeeld ontspanning biedt. Op die manier draagt het ook bij aan een positieve gezondheid van de jeugd.

Een goede leesvaardigheid is dus van groot belang en hier horen ook leesmotivatie en leesplezier bij als belangrijke elementen. De bibliotheek speelt hierin een essentiële rol als partner van en onmisbaar onderdeel van de keten in het stimuleren van lezen bij kinderen en jeugd vanaf 0 jaar. Met dit werkplan willen we de bibliotheken nog meer toerusten in hun rol richting samenwerkingspartners (voor- en vroegschool, onderwijs, gemeenten en andere partners) op het vlak van leesbevordering, leesplezier en digitale geletterdheid, om er zo samen voor te zorgen dat alle Limburgse kinderen en jongeren later als (digitaal) geletterde volwassenen aan de samenleving kunnen deelnemen.

2.1 Netwerk en samenwerking

We ondersteunen bibliotheken in hun rol als professionele netwerk- en samenwerkingspartner en bij een effectieve ketenaanpak. Want zoals het Bibliotheekconvenant schetst is de bibliotheek de essentiële partner voor het stimuleren van lezen. Bibliotheken doen dit op basis van de algemene wettelijke bibliotheektaken, via programma's als 'Tel mee met Taal' en BoekStart en de Bibliotheek op school binnen 'Kunst van Lezen' en andere vormen van (structurele) samenwerking.

Zo werken Limburgse bibliotheken al veel samen met voor- en voorschoolse partners en het primair onderwijs en wordt hierbij ingezet op verder borging en doorontwikkeling. Ook zien we de samenwerkingen met het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger beroepsonderwijs groeien door alle investeringen en een toenemende urgentie en vraag vanuit die instellingen. Hierin wordt onderling tussen bibliotheken ook steeds meer de samenwerking gezocht en daarop kunnen wij faciliteren. Voor wat betreft dit thema 'netwerk en samenwerking' wordt waar mogelijk aansluiting gezocht op het provinciale project Leesoffensief Limburg.

2.1.1 Resultaten

- a. Het ondersteunen en adviseren van de bibliotheken bij de (verdere) implementatie en borging van de bouwstenen van BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang, BoekStartcoach en de Bibliotheek op school of andere vormen van samenwerking met vve/kinderopvang, po, vo, mbo en hbo;
- b. Het organiseren van provinciale voorleeswedstrijden (Nationale Voorleeswedstrijd, Read2Me!, Pabo Voorleeswedstrijd) en informatie bieden in de voorrondes.

2.1.2 Inspanningen

- a. Bij de (verdere) implementatie en borging van de programma's van BoekStart en de Bibliotheek op school of andere samenwerkingsvormen houden we rekening met de volgende doorlopende inspanningen:
 - Relatiemanagement (bijv. via 'koffierondes'), vervullen van (op maat) advies en vraagbaakrol;
 - Informeren over en begeleiden bij de aanvraag, uitvoer, evaluatie van landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden (bijv. stimuleringsregelingen Kunst van Lezen);
 - Stimuleren van en ondersteunen bij de inzet van meetinstrumenten om de effectiviteit en impact van samenwerkingen in beeld te brengen (de Monitor);
 - Verbinden van en ondersteunen bij uitrol landelijke campagnes (bijv. Vakantielezen);
 - Contacten onderhouden met Kunst van Lezen en Stichting Samenwerkende POI's Nederland en daarin de Limburgse bibliotheken vertegenwoordigen;
 - Verbinden van digitale geletterdheid en mediawijsheid aan leesbevorderingsinitiatieven;
- b. Het actief verbinding zoeken met relevante partners rondom het thema meertaligheid (incl. streektaal) (zoals Levende Talen Limburg, Huis voor de Kunsten en Radboud Universiteit ('Kletskoppen op maat')) en waar mogelijk elkaars dienstverlening versterken;
- c. Het actief verbinding maken met de Educatie Agenda Limburg en waar mogelijk elkaars dienstverlening versterken;
- d. Aansluiting zoeken bij en afstemmen van activiteiten met het Leesoffensief Limburg.

2.2 Professionalisering en kennisdeling

In het dynamische werkveld van educatie is het als professional van belang om een rugzak aan actuele en toepasbare kennis te hebben. En in een tijd van hybride werken, moet daarbij ook aandacht zijn voor multimediale didactiek. Het werkveld is in beweging en daarom wordt steeds vaker een andere rol van de educatieprofessional verwacht. Zeker als er sprake is van duurzame samenwerking, waarbij je als gelijkwaardige partner en inhoudelijk adviseur wilt opereren. Maar ook bij het zetten van (eerste) stappen in duurzame samenwerking en financiering, waarbij je de meerwaarde van de programma's van de bibliotheek overtuigend wilt overbrengen.

Eenzijds gebeurt professionalisering via scholing en inspiratiebijeenkomsten in de vorm van bijvoorbeeld stamtafels. Anderzijds is onderlinge kennisdeling op frequentere basis ook een belangrijk aspect van professionalisering. Hierbij is behoefte aan intervisie, om zo op een eenvoudige manier ervaringen met elkaar te delen, al dan niet met de inzet van creatieve werkvormen die men ook weer zelf in het werk in kan zetten. Daarnaast biedt intervisie ook de mogelijkheid tot het faciliteren van onderlinge (regionale) samenwerking en het samen creëren en ontwikkelen van zaken.

2.2.1 Resultaten

- a. Organiseren zes (thematische) stamtafels voor de doelgroepen Taal en gezin (voor- en vroegschool), primair onderwijs en voortgezet onderwijs/12 jaar en ouder.
- b. Opzetten en faciliteren van intervisie tussen bibliotheken ('meet ups') op thema's en/of doelgroepen waar de behoefte ligt (bijv. gezinsaanpak, digitale geletterdheid (incl. multimediale didactiek), samenwerking beroepsonderwijs);
- c. Organiseren van scholing ten behoeve het voeren van het strategische/beleidsmatige gesprek met (potentiële) partners in de educatieketen, ter bevordering van duurzame samenwerking en financiering.
- d. Organiseren van scholing ten behoeve van het vervullen van een coachende, motiverende en adviserende rol in de dienstverlening en relatie richting kinderopvang en/of onderwijs;
- e. Organiseren van een hybride symposium over de doorgaande leesmedialijn voor scholen (primair en voortgezet onderwijs, eventueel ook kinderopvang), bibliotheken, gemeenten en andere netwerkpartners;
- f. Maximaal 5 workshop(s) gericht op ouderbetrokkenheid, op basis van behoeften bibliotheken. (bijvoorbeeld (train-de-trainer) workshop "Niet alle ouders kunnen (voor)lezen")

2.2.2 Inspanningen

- a. Gelinkt aan de (verdere) implementatie en borging van de programma's van BoekStart en de Bibliotheek *op school* of andere samenwerkingsvormen houden we rekening met de volgende doorlopende inspanning:
 - Stimuleren van kennisuitwisseling en meeloopdagen tussen bibliotheken, bemiddelen in de inzet van landelijke trainingen in de provincie (bijv. opleiding Leesmediaconsultent);
- b. Inventariseren, cureren en ontsluiten van middelen en tools ten behoeve van b, c. en d.

2.3 Gezinsaanpak

De rol van de ouder of verzorger in het gezin is belangrijk in de lees- en mediaopvoeding. Die rol start al in de buik en in de wieg. Omdat laaggeletterdheid van generatie op generatie wordt doorgegeven, is het bereiken van de laagtaalvaardige ouders met name van belang. Want in gezinnen waar veel wordt gelezen en over boeken wordt gesproken is de kans dat het kind een positieve leesattitude ontwikkeld 5 keer zo groot dan bij gezinnen waar dat niet zo is (Stalpers, 2007). Kinderen in taalarme gezinnen hebben dus meer kans om laaggeletterd te worden.

Een gezinsaanpak is daarom een effectieve aanpak om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken in deze gezinnen. Bibliotheken voeren inspanningen uit om (al dan niet met partners) de lees- en mediaopvoeding binnen (taalarme) gezinnen te stimuleren en zoeken daarin verdere verdieping op om nog meer gezinnen effectief te bereiken. Immers, ouders die onvoldoende taalvaardig zijn, zijn vaak moeilijker te bereiken. Via de kinderopvang, consultatiebureau en de school lukt dit beter, de kinderen komen daar mee. Het bereik is te vergroten door op deze plekken de activiteiten voor (kleine) kinderen en hun ouders te organiseren. Hierbij is de verbinding van projecten rondom taal, leesbevordering, digitale geletterdheid en basisvaardigheden belangrijk.

We noemden al dat de rol van de ouder in de lees- en mediaopvoeding start in de buik en in de wieg. Daarom is het ook van belang om als bibliotheek andere partners te bereiken in de levensfase van de zogeheten 'eerste 1000 dagen' (zoals verloskundigen en kraamzorg) om zo kinderen een kansrijke start te bieden waar het gaat om lezen en taal.

2.3.1 Resultaten

- a. Als franchisehouder coördineren en ondersteunen we de bibliotheken met de implementatie en uitvoering van de VoorleesExpress, incl. 2 regiobijeenkomsten;
- b. Hands-on ondersteunen van drie bibliotheken bij het uitvoeren van projecten gericht op taalarme gezinnen. Dit kunnen bibliotheken zijn die met dit thema starten, of bibliotheken waarbij een verdieping wordt gemaakt op een eerder ingezet traject gezinsaanpak.
- c. Uitvoeren van ten minste één pilot ten behoeve van de versterking van de samenwerking bibliotheek, verloskundigen en/of kraamzorg (in relatie tot 'Kansrijke Start' en BoekStart Coach)

2.3.2 Inspanningen

- a. Inventariseren, cureren en ontsluiten van middelen en tools ten behoeve van b en c. en deze op basis van behoeften verrijken met tools ter verdieping van de gezinsaanpak (bijvoorbeeld een argumentenkaart voor netwerkpartners)
- b. Ondersteunen van de bibliotheek bij de uitrol Limburgse Voorleesgemeente van het jaar.

3. Participatie in de informatiesamenleving

3.1 Digitale inclusie

Meekomen in de huidige samenleving vergt steeds meer vaardigheden. Er is sprake van een snel voortschrijdende digitalisering. De coronacrisis heeft dit proces alleen maar versneld. Het is daarom van belang om meer aandacht te besteden aan digitale vaardigheden. Deze zijn overigens niet los te zien van taalvaardigheden voor volwassenen.

Dat geldt ook voor de overige basisvaardigheden zoals financiële en gezondheidsvaardigheden. Want met het verschijnen van patiëntenportals en videoconsults is het gebruik van deze steeds vaker regel dan uitzondering. Helaas beschikt niet iedereen voldoende over deze vaardigheden, terwijl de overheid steeds meer van de burger verwacht. Eén van de vijf speerpunten van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie is het bewerkstelligen van een goed niveau van digitale vaardigheden bij de burgers.

Om de burger te ondersteunen worden er in veel bibliotheken Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) ingericht waar men terecht kan voor praktische hulp, doorverwijzing en training. De IDO's zijn tot stand gekomen als gevolg van een samenwerkingsverband tussen bibliotheken en Manifestgroeporganisaties, zoals onder meer: CAK, CIZ, SVB, UWV, DUO en CBR. Lokaal wordt er samengewerkt met bijvoorbeeld welzijns- en gezondheidsorganisaties.

We ondersteunen deze ontwikkeling door middel van versterken van kennis en het inbedden van programma's en activiteiten in het aanbod van bibliotheken. Daarnaast proberen we gezamenlijk met bibliotheken aanvullend innovatief aanbod te formuleren.

3.1.1 Resultaten

- a. Organiseren van de Stamtafels Digitale Inclusie & Burgerschap
- b. Cubiss verzorgt een vaardigheidstraining digitale inclusie bij minimaal 3 bibliotheken
- c. Cubiss ondersteunt tenminste 7 bibliotheken bij de verdere uitrol IDO + Sociaal educatieve kaart

3.1.2 Inspanningen

- d. Cubiss biedt waar nodig kennis en advies op verzoek van individuele bibliotheken
- e. Cubiss draagt zorg voor de provinciale uitrol van de landelijke samenwerking met de Belastingdienst

3.2 Digitaal burgerschap

Een belangrijke gezamenlijke ambitie uit de netwerkagenda is om alle Nederlanders mogelijkheden te bieden om zich te ontwikkelen in digitaal burgerschap. Dit behelst vooral het actief deelnemen aan de samenleving met alle digitale aspecten die daarbij horen, evenals het bevorderen van publieke waarden. Het is belangrijk dat burgers zowel de mogelijkheden als de beperkingen van digitale informatie goed leren (her-)kennen. De Pica-programmalijn Digitaal Burgerschap (zie 1) ondersteunt bibliotheken in deze ambitie aan de hand van de bouwstenen: Netwerk, Programmering, Expertise, Onderzoek en Communicatie. Deze bouwstenen worden actief ingevuld door de bibliotheken en POI's. Ook zal er samen met het netwerk mediawijsheid en het onderwijs aangesloten worden bij het nieuwe curriculum. Tenslotte is het bereiken van de groep van 4 miljoen kwetsbare burgers die moeite hebben om hun weg in de digitale samenleving te vinden een belangrijk speerpunt van de netwerkagenda en het bibliotheekconvenant.

Cubiss is bezig om haar netwerk op de Smart Services Campus uit te breiden om op deze manier de bibliotheken te koppelen aan nationale initiatieven op het gebied van invloedrijke nieuwe (informatie-) technologieën zoals bijvoorbeeld de AI coalitie (NL AIC) en specifiek de hub gericht op mensgerichte kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence, AI) en hoe deze technologie ingezet

kan worden om armoede te bestrijden (ELSA Lab armoede en schulden). Kunstmatige intelligentie beheerst nu al een groot deel van ons leven en dit zal steeds meer worden. Denk hierbij aan de algoritmes die gebruikt worden door bijvoorbeeld Google, de overheid, de medische wereld en de politie om grote hoeveelheden data te verwerken en al lerend zichzelf verbeteren. Het is uiterst belangrijk dat wij als burgers weten wat dit voor ons betekent. Onlangs hebben we de negatieve effecten van een discriminerend algoritme gezien in de toeslagenaffaire van de Belastingdienst. Binnen de AI hub van de Smart Services Campus wordt er een ELSA lab opgericht waarin de ethische en wetgevings-kant van AI belicht wordt, een belangrijk onderwerp in het thema Digitaal burgerschap. Ook verkennen we samen met het Brightlands Institute for Smart Society (BISS) de mogelijkheden rondom dit thema.

De digitale transitie wordt in het [SER-advies](#) genoemd als een grote verandering die veel nieuwe vragen oproept. De samenleving zal deze transitie goed moeten begeleiden om te voorkomen dat kansenongelijkheid vergroot wordt. De bibliotheek speelt hier een belangrijke rol in als gids in het zowel beschikbaar maken van als het beoordelen op betrouwbaarheid van informatie. In de meerjaren visie onderstreept Cubiss Limburg dit ook nog eens: De bibliotheken laten meer Limburgers mee(r) doen en werken samen met Cubiss Limburg aan een vaardiger en (digitaal) geletterd Limburg. Om bibliotheken te ondersteunen in deze nieuwe en belangrijke rol hebben hieronder we een aantal resultaten en inspanningen rondom Digitaal burgerschap geformuleerd:

3.2.1 Resultaten

- a. Onderzoek doen naar een opvolger voor het computerrijbewijs in samenwerking met Oefenen.nl, Digisterker en Klik&Tik.
- b. Met het ECCW (Expertisecentrum Cyberweerbaarheid) verkennen we de mogelijkheden om aan de door hen geboden online helpdesk inloopsprekuren bij bibliotheken te koppelen.
- c. Drie bibliotheken zijn ondersteund bij de tentoonstelling of zelfleer-installatie The Glass Room Experience over veiligheid op het internet.
- d. Een verkenning van de mogelijkheden om in samenwerking met Seniorweb een korte introductie aan te bieden als voorbereiding op een cursus Klik & Tik
- e. Ondersteuning van bibliotheken die willen werken met het programma Doe je DigiDing, rond digitale basisvaardigheden voor jongeren.
- f. Digi-check programma (met data detox) met materiaal dat helpt hoe het verhaal rondom digitale producten en diensten/toekomst te vertellen aan diverse doelgroep (kinderen, jongeren, senioren)
- g. De ontwikkeling van een extra module als aanvulling op de Klik&Tik cursussen gericht op cyberweerbaarheid in samenwerking met ECCW.
- h. Onderzoeken hoe digitaal burgerschap verder ontwikkeld kan worden ism BISS, zoals het aanbieden van online KidzCollege aan de bibliotheken.

3.2.2 Inspanningen

- a. Cubiss biedt waar nodig kennis en advies op vraag van individuele bibliotheken op het gebied van digitaal burgerschap en bouwt samen aan een community
- b. Cubiss neemt deel aan Netwerkbijeenkomsten digitaal burgerschap van KB/SPN
- c. Onderzoeken welke projecten we in samenwerking met de KB kunnen doen als onderdeel van het ELSA lab Armoede en Schulden van de nationale AI coalitie op het gebied van digitaal burgerschap

4. Leven lang ontwikkelen

Veranderingen in de samenleving komen niet alleen voort uit digitalisering en technologische ontwikkelingen. Er zijn ook economische, demografische en sociale ontwikkelingen die gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de arbeidsmarktpositie van burgers. Daardoor is het van belang om mogelijk te maken dat iedereen op een zelfgekozen manier en tempo mee kan blijven doen, kan blijven leren en de eigen vaardigheden kan blijven ontwikkelen. Bibliotheekvoorzieningen bieden voor iedereen een openbare, veilige en laagdrempelige (leer-en ontwikkel) plek. Het gaat zowel over non-formeel als informeel leren. En het gaat daarbij zowel om het opdoen van basisvaardigheden als om het door ontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan blijvende inzetbaarheid. Cubiss ondersteunt de Limburgse Bibliotheken bij hun doel een plek te zijn waar,

1. Kwetsbare burgers basisvaardigheden (zoals lezen, rekenen, digitale vaardigheden) kunnen opdoen;
2. Volwassen burgers kunnen blijven leren;
3. Volwassen burgers hun vaardigheden kunnen door ontwikkelen.

4.1 Hoger bereik laagtaalvaardige burgers

De grootste uitdaging op het vlak van basisvaardigheden lijkt nog steeds het bereiken en motiveren van de groep laagtaalvaardigen te zijn. Juist deze doelgroep is bijzonder lastig te bereiken. NT1'ers schamen zich vaak voor hun beperkte basisvaardigheden en doen er van alles aan om dit verborgen te houden. Doordat zij dit verborgen houden is deze doelgroep moeilijk te vinden en te activeren om aan hun vaardigheden te werken. Zij maken minder gebruik van reguliere loketten en dienstverlening. Daarom moet er gezocht worden naar mogelijkheden om hen op een zeer laagdrempelige manier te bereiken in hun eigen omgeving.

Ouders die onvoldoende taalvaardig zijn, zijn vaak moeilijk te bereiken. Via de kinderopvang, consultatiebureau en de school lukt dit beter, ze komen immers met hun kinderen mee. Het bereik is te vergroten door op deze plekken de activiteiten voor (kleine) kinderen te verbinden aan de activiteiten van het digiTaalhuis.

Samenwerken en krachten bundelen is essentieel in het bereiken van deze doelgroep, zowel binnen de bibliotheek als daarbuiten. Kennisdelen en informatie uitwisselen tussen bibliotheken én met externe partijen blijft daarom een belangrijk speerpunt. De Stamtafels zijn daarbij een plek om elkaar te treffen en ideeën uit te wisselen.

Een andere manier om NT1'ers te bereiken is via werkgevers. Denk aan bedrijven waar veel laaggeletterden werkzaam zijn, bijvoorbeeld SW-bedrijven.

4.1.1 Resultaten

- a. Organiseren van een stamtafel Hoger bereik en communicatie
- b. Organiseren van een stamtafel Taal en gezondheid;
- c. Organiseren Stamtafel Taal en financiën (over jongeren);
- d. Vervolg van de pilot Mobiele Ontmoetings Plek (MOP) bij twee nieuwe bibliotheken;
- e. Desgewenst zijn bibliotheken ondersteund bij bevorderen van taalvaardigheid op de werkvloer bij bedrijven. Denk hierbij ook aan branchespecifieke werkgerelateerde activiteiten. Mogelijk in samenwerking met partners voor o.a. Wegwijs naar werk (project voor werkzoekenden).
- f. Ondersteuning bij informatiesessies voor laaggeletterden rond gemeenteraadsverkiezingen;
- g. Er zijn minimaal 3 formats voor camouflage-cursussen voor laaggeletterden ontwikkeld;
- h. Uitrol van de film Sjeemte; vertoningen in bibliotheken met programmeringsaanbod
- i. Pilot rond financiële vaardigheden voor jongeren vanaf 18 jaar;

- j. Gezamenlijke aanpak voor laagdrempelige evaluatie en impact-meting;
- k. Professionaliseringsaanbod bijvoorbeeld:
 - Samenwerken in netwerken
 - Verdiepende gesprekken met laaggeletterden;
 - Basistraining voor taalvrijwilligers;
 - Omgaan met culturele diversiteit (o.m. over het voorkomen van sociaal wenselijke antwoorden);
 - Coachen van vrijwilligers.

4.2 Ontwikkelen digiTaalhuizen als netwerkorganisatie

Veel burgers die niet over voldoende basisvaardigheden beschikken komen niet goed mee in de maatschappij. Om hun zelfredzaamheid en participatie te vergroten is een aanpak in breed verband noodzakelijk. Dit gebeurt door samenwerking met partners in taalnetwerken. Met de digiTaalhuizen is een infrastructuur ontwikkeld waarin bemiddeld wordt tussen vraag en aanbod rond trainingen in taal- en digitale vaardigheden. In 2022 werken we verder aan de doorontwikkeling en profilering van deze netwerken

De Limburgse bibliotheken vervullen een belangrijke rol in deze lokale of regionale netwerken. Zij fungeren in belangrijke mate als gids naar en aanbieder van activiteiten die bijdragen aan participatie en actief burgerschap.

De nadruk heeft binnen de digiTaalhuizen de afgelopen jaren vooral op taal gelegen. Het is nuttig de oriëntatie te verbreden naar digitale en overige basisvaardigheden.

Gemeenten hebben vanaf 2020 een belangrijke (regie)rol in de aanpak van laaggeletterdheid. De extra middelen die zij rechtstreeks van het Rijk ontvangen kunnen zij besteden om bijvoorbeeld te investeren in deskundigheidsbevordering, versterking van de preventieve aanpak, verbetering van de samenwerking binnen het (taal)netwerk of wervingsactiviteiten voor moeilijk bereikbare groepen.

Daarnaast hebben gemeenten vanaf 2021 een grotere rol bij de inburgering van nieuwkomers (in het kader van de nieuwe Wet Inburgering). Het doel is dat nieuwkomers meteen aan het werk gaan en ondertussen de taal leren. In 2022 kan de bibliotheek of het digiTaalhuis hierop aansluiten met bestaande en nieuwe dienstverlening.

4.2.1 Resultaten

- a. Organiseren van een Stamtafel digiTaalhuizen voor bibliotheken en partners
- b. Stamtafel Dienstverlening voor nieuwkomers (thema's o.a. meertaligheid, interculturele verschillen, Wet inburgering)
- c. Ondersteuning bij zelfevaluatie van twee digiTaalhuizen;
- d. Informatie over (nut van) certificering digiTaalhuizen.
- e. Professionaliseringsaanbod bv samenwerking dienstverlening digiTaalhuis.

4.2.2 Inspanningen

- a. Cubiss ontwikkelt en implementeert activiteiten rond de landelijke programmalijn Bibliotheek en Basisvaardigheden. In dit kader wordt deelname aan het BibliotheekOnderzoeksPlatform door bibliotheken gestimuleerd;
- b. Samenwerking met GGD en andere partners op het vlak van gezondheid versterken;
- c. Cubiss is partner in 4 taalnetwerken;
- d. Cubiss stimuleert bibliotheken om gebruik te maken van subsidiekansen;
- e. Cubiss adviseert over inrichting en dienstverlening van bibliotheken ten behoeve van de toegankelijkheid voor laaggeletterden.

4.3 Leven lang ontwikkelen

Leven lang ontwikkelen brengt verschillende bestaande en nieuwe rollen van de bibliotheek bijeen. Zo werd er afgelopen jaren gewerkt aan programmering die buiten de gebaande paden van de literatuur trad, of juist de literatuur naar nieuwe groepen bracht. Er waren al walk en talk bijeenkomsten over werk en solliciteren. Sommige bibliotheken hielden er themacafés op na rondom duurzaamheid of gezondheid. Deze ontwikkeling en ontmoeting wordt aangevuld door landelijke inkoop van onder andere tijdschriften, e-books en online cursusmateriaal.

De uitdaging is het aanbrenge van een (nieuwe)lijn in al dit aanbod. Leren van elkaar is daar net zoals bij andere thema's een centraal uitgangspunt met stamtafels. Er zijn twee onderwerpen die naast het brede onderwerp van leven lang ontwikkeling extra aandacht krijgen. Dat zijn (positieve) gezondheid en jongeren. Verder is er veel afstemming landelijk nodig om zoals in het convenant afgesproken te komen tot een landelijk programma, vergelijkbaar met dat op het vlak van basisvaardigheden.

Binnen leven lang ontwikkelen is daarnaast ruimte voor regionale initiatieven en samenwerkingen met nieuwe en bestaande Limburgse partners rondom eerdergenoemde thema's maar in het bijzonder ook streektaal, literatuur, kunst en cultuur, ontmoeting en debat. Aansluitend bij de basisfuncties van de bibliotheek zoals deze zijn benoemd in de bibliotheekwet.

4.3.1 Resultaten

- a. Organiseren van de stamtafel (positieve) gezondheid
- b. Ontwikkelen van bibliotheekaanbod op het vlak van (positieve)gezondheid gericht op redzame burgers.
- c. Het organiseren van een hybride symposium over Leven lang ontwikkelen en de actuele stand van zaken o.a. met betrekking tot een landelijk programma.
- d. Stamtafel Programmering en Leven lang ontwikkelen (4 edities, 1 per kwartaal met 4 themadagen: 1. samenwerken 2. identiteit, 3. diversiteit, 4. jongeren
- e. Een samenwerking opzetten & pilots met Special Arts & Huis voor de Kunsten)
- f. Voortzetting en uitbereiding platform samenwerking programmering met HOVO Limburg
- g. Opzetten van een gezamenlijke Limburgse online programmering en ondersteuning m.b.t. inzet livestreaming/Ask me Anythings etc.
- h. Opstart samenwerking met Leo Loopbaan en de Limburgse bibliotheken met gezamenlijke (digitaal) aanbod voor de doelgroep werkzoekenden
- i. Deelname en mede-organisatie van het nieuwe taal- en literatuurfestival Watbleef?! samen met de partners in Talep en daarbuiten.
- j. Gezamenlijk met andere POI's aanbieden van een leergang programmeren voor 10 Limburgse deelnemers.

4.3.2 Inspanningen

- a. Verkenning samenwerking met KBO
- b. Verkenning samenwerking met jongerenorganisaties (JongNederland/KPJ)

5. Een sterke basis

Een volwaardige bibliotheekvoorziening geeft invulling aan de vijf functies die staan beschreven in de bibliotheekwet én speelt in op de lokale situatie. Belangrijk is dat de bibliotheekvoorziening goed bereikbaar en toegankelijk is. Van Cubiss als POI betekent dit de ondersteuning van een wettelijke basistaak om zorg te dragen voor de logistiek en aanverwante digitale processen die de ruggengraat vormen voor het functioneren van lokale bibliotheken. Anderzijds is het de uitdaging om de mede met bibliotheken de basis te garanderen waarbinnen er ruimte is voor innovatie. Dat betekent niet zozeer het overnemen van taken, maar wel het meewerken om innovaties te laten landen, om specifieke lokale uitdagingen op te pakken en de organisatie te versterken.

Zoals in de inhoudsopgave al duidelijk is komen in dit hoofdstuk veel zaken samen. Stuk voor stuk belangrijke onderwerpen om het geheel succesvol te maken, maar het geeft ook weer dat de ambitie breed is en we niet alle zaken even grondig kunnen oppakken.

5.1 Logistiek

Cubiss verzorgt het IBL in Limburg en is verantwoordelijk voor het organiseren, plannen en uitvoeren van de fysieke distributie en de ondersteunende processen. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat de Limburgse bibliotheken de juiste materialen, op de juiste tijd, op de juiste plaats en in de juiste hoeveelheid ontvangen. Hierbij ligt de focus op klantgerichtheid, flexibiliteit en kostenbewustzijn met als resultaat een betrouwbare en efficiënte logistieke dienstverlening. Hiermee geven we invulling aan onze wettelijke taak.

Naast het reguliere IBL levert Cubiss ook aanvullende logistieke diensten (logistiek plus). Bibliotheken organiseren veel events waarbij materiaal nodig is dat onderling uitgeleend wordt. Hierbij valt te denken aan apparatuur, tentoonstellingen, meubilair etc. Het organiseren, plannen en uitvoeren van de logistiek die daarbij hoort, sluit aan bij de expertise van Cubiss.

In Nederland neemt het goederenvervoer in flink tempo toe en met deze ontwikkeling ook de CO₂ uitstoot. Om duurzaam te ondernemen en de concurrentiepositie te kunnen versterken moet er aandacht komen voor alternatieve transportmiddelen en –methoden, zoals rijden op groene stroom of waterstof. Waar transport is, is milieuvuiling. Er wordt met een steeds kritischer blik naar dit aspect van de logistiek gekeken. Logistieke organisaties innoveren dan ook steeds meer in de richting van duurzaamheid. In 2025 moeten de stadscentra vrij zijn van schadelijke emissies zoals fijnstof en CO₂, luidt de ambitie van de Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek. De uitdaging is om voorop te lopen in het ontwikkelen en toepassen van innovatieve technologie en software met als resultaat minder vervoersbewegingen en emissie loos vervoer. Zodra dat technisch haalbaar (en betaalbaar) is, stimuleert en ondersteunt Cubiss de ontwikkeling daarvan bij partners, brandstofleveranciers en voertuigleveranciers voor zover dat binnen ons bescheiden vermogen ligt. We willen niet passief afwachten tot deze duurzame mogelijkheden er zijn. Planningsondersteuning helpt bij het optimaliseren van de ritten en bezoekfrequenties.

Concrete zaken welke bekeken worden in 2022 zijn:

- Het creëren van hubs die verantwoordelijk zijn voor emissieloze stadsdistributie waarbij ook verschillende producten/leveringen worden gecombineerd om minder vervoersbewegingen te realiseren. (last mile distributie)
- Mobility as a service (MaaS)
- Samenwerkingsverbanden
- Beperkende factoren oplossen zodat efficiency wordt vergroot (tijdsvensters, etc)
- Thuisbezorging

Ook wordt de analyse van vervoersdata en logistiek in samenwerking met partijen op de Brightlands Smart Service Campus onderzocht.

Bij duurzaam ondernemen hoort ook de zorg voor de vitaliteit van de medewerkers, zowel intern als extern. Ook al werken de chauffeurs en bibliotheekmedewerkers met de juiste tiltechniek, de boeken (kratten) zijn zwaar en worden nog handmatig in- en uitgeladen.

Uitdaging is om overbelasting te voorkomen door afwisseling in werkzaamheden, deeltijd werken,

voorlichting, training en het ontwikkelen/aanschaffen van de juiste hulpmiddelen met als resultaat een laag ziekteverzuim en medewerkers die vitaal hun pensioen halen.

De opkomst van nieuwe technologieën zoals zelfrijdende voertuigen, kunstmatige intelligentie, robotica, nieuwe sensoren en big data zijn van invloed op de logistiek. We volgen deze ontwikkelingen en blijven alert op mogelijkheden om passende innovatieve toepassingen in te zetten.

5.1.1 Resultaten

- a. Integreren van het lokale, provinciale en landelijke leenverkeer in een efficiënt, betrouwbaar en duurzaam distributiesysteem. (De trend van afhaalbieb zet door, dus meer leenverkeer)
- b. De bibliotheken in Limburg ontvangen de juiste materialen, op de juiste tijd, op de juiste plaats en in de juiste hoeveelheid.
- c. Er zijn niet meer dan 4 klant gerelateerde klachten op jaarbasis.
- d. Op basis van zending grootte en urgentie wordt gekozen voor de best passende vervoerswijze. Wederzijds overleg met Bibliotheken is hierin zeer belangrijk.

5.1.2 Inspanningen

- a. Duurzame vervoersalternatieven worden verder onderzocht door ons en indien mogelijk geïmplementeerd; (waterstof en elektrisch transport op de huidige manier is nog niet rendabel i.v.m. actieradius, er wordt gekeken naar alternatieven)
- b. We vergaren kennis over de innovatieve hulpmiddelen om duurzame inzetbaarheid en zichtbaarheid te garanderen. Hierbij valt te denken aan sorteerschappen, en in hoogte verstelbare tafelwagens.

5.2 De digitale infrastructuur en veiligheid

Om te waarborgen dat er aan de drie maatschappelijke opgaven voldaan kan worden, is het uitermate belangrijk dat er aan de randvoorwaarden voor een goede digitale infrastructuur voldaan wordt. Een goede digitale infrastructuur maakt goede dienstverlening van de bibliotheek aan de gebruiker mogelijk. Een betere afstemming van digitale diensten tussen landelijk, provinciaal en lokaal is nodig om de kosten van onderhoud te verlagen. Een andere belangrijke reden is voor verbeterde afstemming is dat hiermee innovatie en vooral het landelijk opschalen van innovatie beter gefaciliteerd wordt.

De rol van de POI is er vooral op gericht dat het bestaande aanbod van landelijke diensten goed gebruikt en geïmplementeerd is, aanvullend op de landelijke informatievoorziening. Uit de afstemming met de bibliotheken is gebleken dat naast de servicedesk de intermediair functie van Cubiss van belang is. Landelijke informatie vertalen naar de bibliotheken, inspelen op actuele onderwerpen; hieraan wordt invulling gegeven door minimaal 1 keer per jaar een Stamtafel te organiseren rondom het thema digitale diensten.

Ook in 2022 blijft privacy en informatiebeveiliging permanente aandacht vragen (en waar nodig verbetering) van alle organisaties die persoonsgegevens verwerken. De bibliotheek blijft daarmee een (digitaal) veilige plaats voor bezoekers en de kans op het lekken van persoonsgegevens wordt sterk verkleind, persoonsgegevens worden goed beschermd.

5.2.1 Resultaten

- a. Er is een LDI service-desk
- b. Cubiss organiseert een Digitaal spreekuur IBL-V ism met de KB 2 keer per jaar, voor 3 provincies
- c. Cubiss maakt een instructievideo over WorldCat om nieuwe en bestaande medewerkers mee te nemen in veranderingen.
- d. We onderzoeken hoe inzetten van een kennisdatabase hoe dit het aantal uren helpdesk kan verlagen en bibliotheken sneller en effectiever in staat stellen zelf problemen op te lossen. Dit mogelijk ook als model voor andere opgaves.

- e. Cubiss draagt zorg voor het catalogusbeheer en gegevenslevering voor de Limburgse Wise-bibliotheken die zijn aangesloten op het platform Midden-Zuid.
- f. Gezamenlijke inkoop van een functionaris gegevensbescherming
- g. Twee Stamtafels digitale diensten en digitale veiligheid

5.2.2 Inspanningen

- a. Cubiss vervult een intermediairrol in de uitrol van de landelijke digitale diensten en is voor de bibliotheken blijvend aanspreekpunt;
- b. We ondersteunen bibliotheken bij de invoer van het brede aanbod basisvaardigheden in G!DS voor het project Digitale Inclusie, onderdeel van Participatie & Zelfredzaamheid;
- c. Cubiss verzorgt G!DS-trainingen op aanvraag van bibliotheken en beheert provinciale content in G!DS.
- d. Cubiss informeert bibliotheken over toepassing van de landelijke digitale diensten, nieuwe ontwikkelingen via nieuwsbrieven, bijeenkomsten, sociale media;
- e. We dragen actief bij aan de doorontwikkeling en innovatie van LDI-diensten door deelname aan en inbreng in landelijke overleggen en andere samenwerkingsverbanden.
- f. Cubiss informeert bibliotheken via o.a. nieuwsbrieven over nieuwe ontwikkelingen zoals de Privacyverordening;
- g. Cubiss stimuleert aandacht voor en kennis over digitale veiligheid onder bibliotheekmedewerkers via bestaande e-learnings en andere kennisplatforms

5.3 Kennis en vaardigheden medewerkers

Het Nederlandse bibliotheeklandschap kent geen centrale bibliotheekopleiding meer. Hoewel er door verschillende POI's wordt samengewerkt en er specifiek aanbod per maatschappelijke opgave is als het gaat om kennis en competenties zijn er een aantal educatieve vragen die telkens weer opduiken in gesprekken met bibliotheekmedewerkers en directeuren. Veelal zijn deze toe te wijzen aan de transitie naar maatschappelijke bibliotheek en vaak gelinkt aan de *community librarian*. In dit werkplan willen we hier ruimte voor maken en een aantal aan de praktijk gekoppelde educatieve trajecten aanbieden die de maatschappelijke opgaves overstijgen en voor een brede groep bibliotheekmedewerkers relevant zijn.

5.3.1 Resultaten

- a. Training Verdiepingstraining met betrekking tot gesprekstechnieken voor netwerkgesprekken
- b. Training Projectmatig Creëren en organiseren
- c. Training Innovatie en cultureel ondernemen (Acquisitie, zakelijke gesprekken.)
- d. Training Impact georiënteerd werken
- e. Training Werken met groepen (tools en moderatie)

5.4 Innovatie

Onze belangrijkste opdracht als POI is het zorgdragen voor innovatie binnen de bibliotheeksector. Dit doen we gezamenlijk met andere POI's en de bibliotheken. In de netwerkagenda worden hiervoor Fieldlabs ingericht om landelijke opgaves aan te pakken en succesvolle innovaties op te schalen. Deze aanpak willen we ook regionaal doorzetten. Enerzijds is dit al onderdeel van de andere hoofdstukken en de bijdrage aan de maatschappelijke opgaves. Daar gaat de grote transitie naar de maatschappelijke bibliotheek steeds verder. Anderzijds willen we het expliciet maken in dit onderdeel door een aantal zaken eruit te tillen die zich met name richten op de ambitie om van 4 miljoen leden naar 8 miljoen verbonden gebruikers te groeien. Een complexe opgave waarbij lokaal, provinciaal en landelijk werk verzet moet worden.

Digitale innovatie

Wij willen met de bibliotheken de vinger aan de pols houden als het gaat om digitale innovatie. Hoewel de hoofdtaak van digitale dienstverlening door de KB wordt ingevuld is er ook binnen de provincie

ruimte voor digitale innovatie. Zeker in de samenwerking met partijen zoals de Brightlands Smart Services Campus, de Nationale AI coalitie en de hub op SSC, de Limburgse kennisinstellingen, BISC Utrecht en SPN. Juist in relatie tot Landelijke en regionale fieldlabs willen we deze unieke positie inzetten. Zoals eerder geschetst richten we ons op de opgave naar verbonden gebruikers van de bibliotheek. Zowel technisch als op het vlak van proposities.

5.4.1 Resultaten

- a. Versterken en mogelijk opschalen minimaal 2 Limburgse projecten (Bijvoorbeeld: Plek 3)
- b. Verkenning en experiment rondom CRM mogelijkheden.
- c. Experiment met een nieuwe lidmaatschapspropositie op het vlak van programmering
- d. Ontwiksessessies voor het maken van formats voor taalhuisvrijwilligers en –deelnemers m.b.t. digitaal taalhuisaanbod. Gebleken is dat niet alle vrijwilligers en deelnemers van het taalhuis voldoende digitaal vaardig zijn om zelf formats voor digitale dienstverlening te ontwikkelen.

5.4.2 Inspanningen

- a. Deelname en bijdrage aan het Landelijke Fieldlab Zuid
- b. Deelname aan AI coalitie en Elsa Lab
- c. Ondersteuning bij het gebruik en inzet van *Whize-marketing* data die landelijk is ingekocht voor alle Limburgse bibliotheken.

5.5 Communicatie & Strategie

Afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in het naar buiten brengen van de gezamenlijke boodschap van de Limburgse bibliotheken. Programmering wordt gedeeld via de website bibliothekenlimburg.nl en met directeuren worden mediacampagnes afgestemd. Onze netwerkfunctie in Limburg is daarnaast een belangrijke basis om succesvol te kunnen werken aan de opgaves in dit werkplan. De resultaten en inspanningen op dit vlak zijn dan ook vooral randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van dit werkplan.

5.5.1 Resultaten

- a. Er wordt twee keer namens alle bibliotheken gecommuniceerd op provinciaal niveau, denk hierbij aan een gezamenlijke campagne of advertentie.
- b. We evalueren en optimaliseren het gebruik en de impact van de websites bibliothekenlimburg.nl en wieditleest.nl
- c. We organiseren een studiereis voor Limburgse directies om uitwisseling, inspiratie en inzichten te bevorderen.

5.5.2 Inspanningen

- a. Ondersteuning bij invoering de CAO afspraken en het nieuwe functiewaarderingssysteem
- b. Ondersteuning bij het voeren van ontwikkelgesprekken en opleidingsplannen voor bibliotheek medewerkers en leidinggevenden
- c. Cubiss zoekt actief de dialoog op met de VLB en de afzonderlijke bibliotheken;
- d. Cubiss vervult een verbindende rol tussen de KB/SPN en de bibliotheken in de doorontwikkeling van de landelijke diensten;
- e. Cubiss is actief deelnemer in Talep – Taal en Letteren Platform;

6. Bronnen

Collegeprogramma Vernieuwend verbinden

<https://www.limburg.nl/actueel/nieuws/nieuwsberichten/2019/juni/collegeprogramma/>

Bibliotheekconvenant 2020-2023

https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/2020-10/Bibliotheekconvenant%202020-2023_dt.pdf

Netwerkgenda 2021-2023

<https://www.debibliotheeken.nl/informatie/netwerkgenda-2021-2023/>

Brief van VLB en Cubiss aan Provincie: 5 punten hoe de bibliotheek kan bijdragen aan een succesvol Limburg.

https://www.limburg.nl/publish/pages/3660/ver_limb_bibliotheeken_en_cubiss_-_brief.pdf

Een oproep tot een leesoffensief (2019, Onderwijsraad & Raad voor Cultuur)

<https://www.cultuur.nl/upload/documents/adviezen/Lees-Een-oproep-tot-een-leesoffensief.pdf>

Stichting lezen & Kunst van Lezen: als lezen niet vanzelf gaat (2017)

https://issuu.com/stichtinglezen/docs/als_lezen_niet_vanzelf_gaat

PISA 2018 onderzoek

<https://www.pisa-nederland.nl/resultaten/>

Sociale Agenda Provincie Limburg

<https://www.limburg.nl/onderwerpen/gezondheid/sociale-agenda/>

Kennisnet.nl - Leerlingmonitor

<https://www.kennisnet.nl/artikel/7743/leerlingmonitor-grote-verschillen-tussen-leerlingen-in-digitale-geletterdheid/>

Infographic Samenwerking Primair onderwijs en bibliotheken in Limburg

(BOP) <https://bop.bibliotheek.nl/dam/bestanden/infographic-samenwerking-primair-onderwijs-2017-2018--- limburg.pdf>

Kamerbrief 'Samen aan de slag voor een vaardig Nederland: vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2022

https://www.bibliotheekenbasisvaardigheden.nl/dam/bestanden/algemeen/samen_aan_de_slagvooreenvaardig Nederlandvervolgaanpaklaaggelette.pdf

Tel mee met Taal – Vervolgaanpak 2020-2024

<https://www.telmeemetaal.nl/nieuws/algemeen/vervolgaanpak-laaggeletterdheid-2020-2024/>

Digitale Basisdiensten

<https://www.kb.nl/ob/digitale-basisdiensten>

Data Bibliotheken

<https://www.bibliotheekinzicht.nl>

Digitaal Burgerschap

<https://www.bibliotheeknetwerk.nl/digitaal-burgerschap>

<https://www.curriculum.nu/voorstellen/digitale-geletterdheid/>

Rathenau Instituut (2021). Online ontspoord – Een verkenning van schadelijk en immoreel gedrag op het internet in Nederland.

<https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2021/sociaal-economisch-beleid-2021-2025.pdf>